MCQ For MA Sanskrit General I Semester

Paper SA010104 SAHITYA

साहित्यदर्पणम्

1. साहित्यदर्पणस्य कर्ता कः ?
   A भामहः B वामनः C विश्वनाथः
2. विश्वनाथः कस्य सम्प्रदायस्य आचार्यः ?
   A रससम्प्रदायस्य B औचित्यसम्प्रदायस्य C वक्रोक्तिसम्प्रदायस्य
3. विश्वनाथस्य पितुः नाम किमासीत् ?
   A रामचन्द्रः B चन्द्रशेखरः C पेरुभट्टः
4. साहित्यदर्पणस्य आरम्भे ग्रन्थकारः कां नमस्करोति ?
   A गणेशम् B वाग्देवताम् C पार्वतीपरमेश्वरौ
5. आचार्य विश्वनाथः केनोपाधिना विभूषितः
   A राजानकेन B पण्डितराजेन C कविराजेन
6. साहित्यदर्पणे कति परिच्छेदाः सन्ति ?

   A दश B पञ्च C सप्त

7. विश्वनाथोक्तं काव्यलक्षणम् किम् ?
   A रमणीयार्थप्रतिपादकः शब्दः काव्यम् । B शब्दार्थौ सहितौ काव्यम् । C वाक्यं रसात्मकम् काव्यम् ।
8. रसात्मकम् इति पदस्य विग्रहः क ?
   A रस एव आत्मा यस्य । B रसे आत्मा यस्य । C रसस्य आत्मा ।
9. ‘नरत्वं दुर्लभम् लोके ’ कुत्र वर्तते ?

   A पद्मपुराणे B मार्कण्डेयपुराणे C अग्निपुराणे

10. धर्मार्थकाममोक्षेषु वैचक्षण्यं कलासु च ।

    करोति कीर्तिं प्रीतिं च साधुकाव्यनिषेवणम् । केन उक्तम् ?

    A दण्डिना B भामहेन C विश्वनाथेन
11. न्यक्कारो ह्ययमेव – अत्र कः दोषः ?
    A अविमृष्टविधेयांशः B श्रुतिकटुः C स्वशब्दवाच्यत्वम्
12. साहित्यदर्पणानुसारं काव्यगुणाः काव्यशरीरे कीदृग् वर्तते ?
    A शौर्यादिवत् B कटककुण्डलादिवत् C आत्मवत्
13. कस्य मते वक्रोक्तिस्तु अलङ्कार एवास्ति ?
    A मम्मटस्य B विश्वनाथस्य C रुद्रटमते
14. विश्वनाथमते काव्यशरीरे रसस्य का स्थितिः वर्तते ?
    A आत्मावत् B अलङ्कारवत् C रीतिवत्
15. ‘ रीतिस्तु संघटनाविशेषः ’ कस्येयमुक्तिः ?

A वामनस्य B जगन्नाथपण्डितस्य C विश्वनाथस्य

16. रीतिरात्मा काव्यस्य केन उक्तम् ?

A भामहेन B आनन्दवर्धनेन C वामनेन

17. विश्वनाथमते काव्ये अलंकाराः कीदृग् विराजन्ते ?

A कटककुण्डलादिवत् B आत्मावत् C अवयवसंस्थानवत्

18. किं नाम वाक्यम् ?

A वर्णोच्चयः B पदोच्चयः C वाक्योच्चयः

19. विश्वनाथानुसारं काव्यस्य प्रयोजनं भवति---- ।

A चतुर्वर्गः B अर्थम् C कामम्

20. साहित्यदर्पणस्य प्रथमपरिच्छेदस्य नाम भवति----- ।

A काव्यस्वरूपनिरूपणम् B गुणदोषनिरूपणम् C रसादिनुरूपणम्

21. “दोषास्तस्यापकर्षकाः” केन उक्तम् ?

A रुद्रटेन B जयदेवेन C विश्वनाथेन

22. योग्यताकाङ्क्षासत्तियुक्तः पदोच्चयः कः ?

A वाक्यम् B पदम् C महावाक्यम्

23. पदार्थानां परस्परसम्बन्धे बाधाभावः ----- ।

A आकाङ्क्षा B योग्यता C आसत्ति

24. आकाङ्क्षा नाम का ?

A बुद्ध्यविच्छेदः B पदार्थानां परस्परसम्बन्धे बाधाभावः C प्रतीतिपर्यवसानविरहः

25. शब्दस्य कति शक्तयः ?

A तिस्रः B पञ्च C चतस्रः

26. सङ्केतितार्थस्य बोधनादग्रिमा शक्तिः का ?

A लक्षणा B अभिधा C व्यञ्जना

27. शब्दस्य मुख्या शक्तिः का ?

A अभिधा B लक्षणा C व्यञ्जना

28. मुख्यार्थबाधे सति प्रयोजनवशात् रूढिवशात् या वृत्तिः प्रयुज्यते, सा का ?

A अभिधा B लक्षणा C व्यञ्जना

29. उपादानलक्षणा का अस्ति ?

A जहत्स्वार्था B अजहत्स्वार्था C जहदजहस्वार्था

30. लक्षणलक्षणा का अस्ति ?

A जहदजहत्स्वार्था B जहत्स्वार्था C अजहत्स्वार्था

31. कलिङ्गः साहर्सिकः इत्यत्र का लक्षणा प्रवतते ?

A. रूढिलक्षणा B. प्रयोजनवतीलक्षणा, C. सारोपालक्षणा)

32. गङ्गायां घोषः इत्यस्मिन् उदाहरणे का लक्षणा ?

A प्रयोजनमूला B रूढिमूला C प्रयोजनमूला उपादानलक्षणा

33. कुन्ताः प्रविशन्ति इत्यत्र का लक्षणा ?

A रूढिमूला उपादानलक्षणा B प्रयोजनमूला उपादानलक्षणा C प्रयोजनमूला लक्षणलक्षणा

34. आचार्यविश्वनाथः लक्षणायाः कति भेदान् स्वीकरोति ?

A . विंशतिः B. अशीतिः C अष्टादश

35. सादृश्येतरसम्बन्धे का लक्षणा ?

A शुद्धालक्षणा B गौणीलक्षणा C शुद्धाशुद्धालक्षणा

36. रूढेः प्रयोजनस्य वा अनिवार्यता कुत्र दरीदृश्यते ?

A व्यञ्जनायाम् B लक्षणायाम् C तात्पर्यायाम्

37. सादृश्यसम्बन्धे लक्षणा निर्दिशत ।

A शुद्धालक्षणा B गौणीलक्षणा C शुद्धाशुद्धा

38. विरतास्वभिधाद्यासु ययार्थो बोध्यतेऽपरः । सा का वृत्तिः ?

A तात्पर्यवृत्तिः B अभिधावृत्तिः C व्यञ्जनावृत्तिः

39. शाब्दीव्यञ्जना कतिविधा ?

A त्रिधा B द्विधा C चतुर्धा

40. आर्थीव्यञ्जनायां हेतुरस्ति-----।

A प्रकरणम् B वक्तृवैशिष्ट्यम् C लिङ्गम्

41. गो सदृशो गवयः इत्यत्र केनोपायात् <u>संकेतग्रहः</u> ?

A उपमानात् B वाक्यशेषात् C आप्तवाक्यात्

42. आर्थीव्यञ्जनायां हेतुः नास्ति---- ।

A वाच्यवैशिष्ट्यम् B विप्रयोगः C काकुवैशिष्ट्यम्

43. गङ्गायां घोषः इत्यत्र लक्षणामूलाव्यञ्जनया गङ्गा पदात् कः अर्थः बोध्यः ?

A जलप्रवाहः B गङ्गातटः C शैत्यपावनत्वाद्यतिशयः

44. विश्वनाथमते काव्यस्यात्मा अस्ति----

A अलङ्कारः B रसः C रीतिः

45. शक्तिग्रहं संकेतग्रहसाधनम् कतिविधम् ?

A षड् B दश C अष्ट

Vakroktijivita वक्रोक्तिजीवितम्

1. वक्रोक्तिजीवितस्य कर्ता कः ?

   A मम्मटः B आनन्दवर्धनः C कुन्तकः

2. वक्रोक्तिजीविते कति उन्मेषाः सन्ति ?

   A द्वौ B त्रयः C चत्वारः

3. कुन्तकाचार्यः कस्य विदुषः समकालिकः भवति ?

   A विश्वनाथस्य B अभिनवगुप्तस्य C क्षेमेन्द्रस्य

4. कुन्तकस्य समयः कः ?

   A दशमशताब्द्याम् B नवशताब्ध्याम् C एकादशशताब्ध्याम्

5. आचार्य कुन्तकः कस्मिन् देशे समुत्पन्नः ?

   A विदर्भदेशे B बङ्गदेशे C काश्मीरदेशे

6. कुन्तकमते काव्यं------- भवति।

   A रमणीयार्थप्रतिपादकः शब्दः B रसात्मकं वाक्यं C वक्रकविव्यापारशालिनि शब्दार्थौ

7. काव्यस्य किं प्रयोजनं कथयति कुन्कः ?

   A कामः B अर्थः C चतुर्वर्गः

8. वक्रोक्तेः मूलरूपा कल्पना कस्य ?

   A भामहस्य B वामनस्य C मम्मटस्य

9. कविव्यापारवक्रत्वप्रकाराः सम्भवन्ति---- ।

   A त्रयः B पञ्च C षड्

10. वाच्यवाचकसौभाग्यलावण्यपरिपोषकः ।

    व्यापारशाली वाक्यस्य विन्यासो-------- ।।

    A लावण्यम् B बन्धः C विस्मयः

11. -------विवक्षितार्थैकवाचकोऽन्येषु सत्स्वपि ।

    A शब्दः B अर्थः C रसः

12. सहृदयहृदयाह्लादकारिस्वस्पन्दसुन्दरः कः ?

    A शब्दः B अर्थः C वर्णः

13. अन्यूनानतिरिक्तत्वमनोहारिण्यवस्थितिः ------ ।

A रसः   B धर्मम् C साहित्यम्

14. वर्णविन्यासविच्छित्तिपदसंधानसम्पदा । स्वल्पया बन्धसौन्दर्यं-------

A माधुर्यं B लावण्यम् C उत्साहः

15. अक्लेशव्यञ्जिताकूतं झगित्यर्थसमर्पणम् रसवक्रोक्ति- विषयं यत्------ ।

A माधुर्यम् B लावण्यम् C प्रसादः

16. वक्रोक्तेः षण्णां भेदाना विस्तृतवर्णनं कुत्र ?

A प्रथमोन्मेषे B द्वितीयोन्मेषे C तृतीयोन्मेषे

17. कविप्रस्थानहेतवः कति मार्गाः ?

A पञ्च B द्वौ C त्रयः

18. सुकुमारमार्गस्य कति गुणाः सन्ति ?

A त्रयः B चत्वारः C पञ्च

19. विचित्रमार्गस्य कति गुणा सन्ति ?

A चत्वारः B त्रयः C द्वौ

20. वैदर्भीगौडीयरूपं मार्गद्वयं केन कथितम् ?

A वामनेन B दण्डिना C क्षेमेन्द्रेण

21. सुकुमारमार्गस्य प्रथमो गुणः कः ?

A प्रसादः B माधुर्यम् C कान्तिः

22. रामोऽस्मि सर्वं सहे इति कस्याः वक्रतायाः उदाहरणमस्ति ?

A पदपूर्वार्धवक्रतायाः B वाक्यवक्रतायाः C क्रिया वक्रतायाः

23. मैथिली तस्या दाराः इति कस्याः वक्रतायाः उदाहरणम् ?

A जातिवैचित्र्यवक्रतायाः   B क्रियावैचित्र्यवक्रतायाः C लिङ्गवैचित्र्यवक्रतायाः

24. कविप्रस्थानहेतवः कतु मार्गाः ?

A पञ्च B द्वौ C त्रयः

25. वाच्यवाचकसैभाग्यलावण्यपरिपोषकः इति कस्य वर्णनमस्ति ?

A बन्धस्य B प्रत्ययस्य C प्रकरणस्य

26. असमस्तमनोहारी पदविन्यासजीवितम् । कस्य गुणस्य लक्षणम् ?

A ओजस्य B माधुर्यस्य C प्रसादस्य

27. आभिजात्यम् कस्य भेदः ?

A सुकुमारमार्गस्य B मध्यममार्गस्य C विचित्रमाग्रस्य

28. काव्यस्यैकमात्रप्राणभूतं कं गुणं मन्यते ?

A लावण्यम् B सौभाग्यम् C माधुर्यम्

29. हंसानां निनदेषु । कस्य गुणस्य उहाहरणम् ?

A प्रसादस्य B लावण्यस्य C ओजसः

30. कौ गुणौ शौभितौ भूत्वा तिष्ठतः ?

A लावण्य-माधुर्यौ B औचित्यमाधुर्यौ C सौभाग्यमौचित्यौ

Answer Key
Sahithyadarpana
साहित्यदर्पणम् ।

1 c 2 a 3 b 4 b 5 c 6 a 7 c 8 a 9 c 10 b 11 a 12 a 13 b 14 a 15 c 16 c 17 a 18 b 19 a 20 a 21 c 22 a 23 b 24 c 25 a 26 b 27 a 28 b 29 b 30 b 31 a 32 a 33 b 34 b 35 a 36 b 37 b 38 c 39 b 40 b 41 a 42 b 43 c 44 b 45 c

Answer Key
Vakroktijivita वक्रोक्तिजीवितम्

1 a 2 c 3 b 4 a 5 c 6 c 7 c 8 a 9 c 10 b 11 a 12 b 13 c 14 b 15 c 16 c 17 c 18 b 19 a 20 b 21 b 22 a 23 c 24 c 25 a 26 b 27 a 28 b 29 b 30 c